

Czy Vita Stains Plus to plus?

Łamiąc stereotypy o malowaniu prac

Esencją pracy ceramisty jest zawarcie maksymalnej liczby szczegółów w materiale ceramicznym. Tego jesteśmy uczeni przez naszych mistrzów. Tej zasadzie hołduje każdy, kto dąży do osiągnięcia harmonii rekonstrukcji z naturalnym zębem.

Autor

tech. dent.
Urszula Młynarska,
Warszawa

Hasła indeksowe:
dobór koloru, ocena ko-
loru ceramiki, glazuro-
wanie, farby

Biegłości w ocenie koloru i przenoszenia wrażeń barwnych na materiał ceramiczny uczymy się przez wiele lat. Jest to proces wymagający cierpliwości i umiejętności analitycznych, który owocuje tym, że z czasem dostrzegamy coś więcej niż formę i kolor. Nasz mózg zaczyna rejestrować struktury wewnętrzne zęba, architekturę powierzchni, a oko widzi grę światła, połysk i stopień opalescencji. Z upływem lat wielu z nas wychodzi poza ramę rzemiosła i w tym, co tworzy, pojawia się pierwiastek sztuki. Dochodzimy do momentu, kiedy oglądamy nasze prace w ustach pacjenta i nie musimy nic mówić. Pacjent wykonuje testy mimiczne, a my nie bez satysfakcji obserwujemy, jak korona wtapia się w otoczenie. Jest to kwintesencja naszego wysiłku, doświadczenia i umiejętności.

Wpływ glazurowania na ostateczny wygląd pracy

W naszej pracy na etapie planowania pracy wnikliwie analizujemy kwestię doboru odpowiedniej podbudowy i materiałów. Skupiamy się na precyzyjnym warstwowaniu, odpowiednim rozłożeniu efektów, wypracowaniu kształtu i faktury. Ale czy zastanawiamy się nad tym, jaki wpływ na ostateczny wygląd pracy ma glazurowanie? Wystarczy przeprowadzić prosty test. Przymerzając w ustach u pacjenta gotową, pracę, która jednak nie została pokryta glazurą, nie widzimy głębi koloru i walorów materiału. Zastosowanie Vita Akzent Fluid, a w nowej odsłonie – Vita Akzent Plus Fluid wydobywa optyczny efekt trójwymiarowości koloru. Dodatkowo niweluje mikroporowatość i

zwiększa biokompatybilność rekonstrukcji w obszarze przyszyjkowym.

Do wyboru mamy trzy proszki do glazurowania i każdy z nich pozwala na osiągnięcie innego efektu wyblyszczczenia powierzchni. Najbardziej klasyczny jest Vita Akzent Plus Glaze, który zapewnia naturalny wygląd pracy, podkreśla detale i architekturę powierzchni. Vita Akzent Plus Finishing Agent gruntownie zamyka przestrzeń ceramiki. Ze względu na taką charakterystykę materiał ten zalecany jest pod przęsła lub w okolicy przyszyjkowej, gdy działło jest podrażnione i odznacza się dużą wrażliwością. Dodatkowe możliwości stwarza Vita Akzent Plus Glaze LT, przeznaczony dla materiałów o temperaturze wypalania poniżej 800°C. Jednak tak naprawdę można wykorzystać parametry tego proszku w zależności od potrzeby lub upodobań. Praca z Glaze LT daje możliwość redukcji temperatury wypalania glazurowanej pracy, co jest atrakcyjne np. przy pracach pełnoceramicznych. Jest to również interesujące rozwiązanie, jeżeli mamy uzyskać ekstremalnie wysoki poziom połysku w ceramice konwencjonalnej. Dodatkowo stopień połysku ceramiki można regulować wysokością temperatury i czasem przetrzymania w najwyższej temperaturze.

Struktura powierzchni zależy od techniki i narzędzia, jakim się posługujemy. Inny efekt da nam pędzelek, a inny pozostawi Vita Akzent Plus Glaze Spray, który służy do uzyskania jednorodnej powierzchni. Skoro już pojawia się słowo „spray”, należy zwrócić uwagę na to, że przestrzeń CAD/CAM również została wzbogacona o materiały nabłyszczające. Omawiany system służy do prac

fot. archiwum autorki

fot. 1

fot. 2

pełnokonturowych Vita Block. Uwydatnia gładką i jednorodną strukturę materiału. Materiał Body Spray nie jest przypisany do grupy kolorystycznej i należy go używać zgodnie z własnymi preferencjami. Występuje w kolorach: BS01 – żółty, BS02 – żółtobrązowy, BS03 – pomarańczowy, BS04 – oliwkowoszary, BS05 – szarobrązowy.

Ocena stopnia wypalanej glazury względem połysku powierzchni zęba naturalnego

Na etapie glazurowania wielu z nas kończy swoją pracę. Jednak tak naprawdę pozostaje jeszcze jeden mały drobiazg, który jest kluczem do sukcesu. Zapominamy o nim, bo jest nieuchwytny dla naszego oka, a oczywisty staje się dopiero w obiektywie aparatu fotograficznego. Chodzi o sprawdzenie stopnia wypalanej glazury w stosunku do połysku powierzchni zęba naturalnego. Oko kamery nie pozostawia złudzeń i daje nam klarowną informację. Dlatego, szczególnie przy pracy indywidualnej z pacjentem, ostatnim etapem jest delikatne zmatowienie gumką pokrytej glazurą pracy. Dopiero wtedy uzyskujemy równowagę.

Wykorzystanie farb

Jak już wspomniałam, idealną opcją jest taka praca z ceramiką, aby glazura była elementem uwypuklającym piękno zawarte we wnętrzu. Często jednak spójność materiału z naturalnym uzębieniem trzeba podkreślić za pomocą farb Vita Akzent Stains. Powszechnie wiadomo, że zabieg ten należy przeprowadzać z wyczuciem, jedynie w celu podkreślenia niuansów. Gruntow-

fot. 3

ne zamalowanie powierzchni grozi zaburzeniem transmisji światła.

Aby jednak nasze życie stało się z jednej strony łatwiejsze, a z drugiej ciekawsze, stworzono Vita Akzent Plus. Charakterystyczne jest to, że farby te są lekko transparentne i nie zatrzymują gry światła. Jest to idealne rozwiązanie, szczególnie gdy malujemy korony pełnoceramiczne. Naturalna przezierność materiału nie jest blokowana przez nałożenie warstwy farby, bez względu na to, czy używamy farby rozcieńczonej, czy w gęstej postaci.

Stosowane przeze mnie farby mają wszechstronne zastosowanie do wewnętrznej i zewnętrznej aplikacji. Są kompatybilne ze wszystkimi materiałami produkowanymi przez firmę Vita. Temperatura ich wypalania zawiera się w przedziale 750–1000°C, dzięki czemu możemy wykorzystać je do pracy zarówno w technice press, jak i do pracy w systemie CAD/CAM. Zwiększają również wachlarz rozwiązań przy napalaniu

▲ fot. 1. Preparacja

▲ fot. 2. Licówka Vita PM9. Ciemna preparacja przykryta materiałem press 2M2 0

▲ fot. 3. Końcowa warstwa zewnętrzna wykonana z Vita Stains Plus. Część sieczna dotknięta ES12. Wewnętrzne pęknięcie wykonane z ES02

fot. 4

fot. 5

fot. 6

▲ fot. 4. Preparacja

▲ fot. 5. Poziom wyglazurowania pracy w obiektywie aparatu fotograficznego. Widoczne zbyt wysokie wyblyszczanie powierzchni

▲ fot. 6. Glazura po korekji – zmatowienie powierzchni gumką

prac pełnoceramicznych i na metalu. Aby przygotować farby do pracy, mieszamy proszek Vita Akzent Plus z fluידem w formie proszku lub pasty, czyli Vita Akzent Plus Powder Fluid lub Vita Akzent Plus Pasta Fluid. W celu uzyskania odpowiedniej gęstości i homogenności materiału zaleca się miksowanie materiału na 12 godzin przed pierwszym użyciem. Wtedy kremowa konsystencja ułatwia precyzyjne rozprowadzanie koloru bez pozostawiania smug, bez względu na to, czy malujemy mniejsze czy większe powierzchnie. Do wypalenia glazury stosujemy te same zasady i programy co do farb Vita Akzent, a nałożone efekty nie zmieniają swoich walorów po wypaleniu w piecu. Do dyspozycji mamy pięć kolorów, które występują w barwie od jasnożółtego do oliwkowego i są dostosowane do kolorów podstawowych. Standardowo wykorzystujemy je do zwiększenia intensywności barwy w obrębie przyzwykłym, na punktach styčných i

powierzchni żującej. Sumarycznie jest to efekt delikatny, pastelowy i nieinwazyjny służący zaakcentowaniu koloru. Dlatego w mojej pracy z pacjentem znalazłam dodatkowe zastosowanie dla Body Stains. Generalnie można tą masą obniżyć stopień transmisji światła na brzegu siecznym lub poratować się w sytuacjach awaryjnych, kiedy pacjent rezygnuje z transparenacji brzegu. Ponadto czysty kolor BS03 (barwa morelowa) świetnie sprawdza się, zastosowany w celu delikatnego ocieplenia brzegu siecznego. Transparentny charakter powoduje, że można go nałożyć bez obaw nawet szerszym pasem. Natomiast użycie gęstszej farby daje efekt zbliżony do struktury mamelonów. Pastelowy żółty BS01 doskonale sprawdza się natomiast jako obwoluta brzegu siecznego. Mniejsza przezierność masy Body Stains nałożonej na koniuszek wysoko transparentnego brzegu daje kontrast, a dzięki temu zwiększa dynamikę tego obszaru. Subtelnie podkreśla rysunek wewnętrzny i zawarte w nim masy Effect Enamel oraz Mamelon. Jest prostym, bezpiecznym i efektywnym zabiegiem, który podnosi wartość pracy. Jedynie przy nakładaniu trzeba zwrócić uwagę na konsystencję materiału, aby nie był zbyt rozwodniony. Aby zabezpieczyć się przed przesunięciem masy w bliżej nieokreślonym kierunku, przed finalnym wypaleniem warto podsuszyć koronę w pozycji horyzontalnej. Kolejnym elementem systemu jest Effect Stains. Jest to 14 występujących w dwóch rodzajach. Część mas wyróżnia się dużą intensywnością i chromatycznością koloru, dlatego nakładamy je w klasycznych miejscach przewidzianych

dla tego typu barw (przeźroczliwość, powierzchnia żująca, punkty stykowe). Do tych czynności najlepiej wykorzystać ES03 – waniliowy, ES04 – słoneczny żółty oraz ES05 – pomarańczowy. Jest to podstawa, którą można rozszerzyć, mieszając czyste kolory. Użyteczny kolor uzyskujemy, dodając do ES05 odrobinę ES03, a ES05 z różem ES09 można wykorzystać na podbarwienie brzegu siecznego. Jednak w tym przypadku w praktyce polega to jedynie na delikatnym wytarciu pędzelka o brzeg sieczny. Drugą grupę mas stanowią kolory, które tworzą na powierzchni jedynie filtr koloru. ES07–ES14 to cała gama możliwości – od kłaki, bladego różu przez odcienie błękitu, fioleto, szarości, na czerni kończąc.

Regulowanie stopnia transparencji brzegu siecznego

Chociaż na początku możemy mieć wątpliwości co do niektórych barw, to jednak w praktyce każdy z tych kolorów znajduje zastosowanie i uzasadnienie. Standardowo w naszej pracy spotykamy się z kwestią regulowania stopnia transparencji brzegu siecznego. Z Vita Akzent Plus to zadanie nie jest już problemem. Mamy wiele możliwości. Jedną z nich jest ES13 lub jego modyfikacje kolorystyczne. Jeżeli potrzebujemy wzmocnić lub złamać jego barwę, można dodać do ES13 czarny proszek ES14. Również miks kolorów ES09 + ES12 + ES13, czyli różu, niebieskiego i szarości, jest dobrym rozwiązaniem dla tego obszaru. Aby wzmocnić rysunek brzegu siecznego i wydobyć efekt mameilonów zawarty w głębi, proponuję zastosować czysty ES12. Podkreślenie opalescencji listwy przyśrodkowej w jedynkach można uzyskać za pomocą ES10. To tylko kilka przykładów i propozycji, które można przetestować na początek.

▲ fot. 7. Preparacja

▲ fot. 8. Praca pełnoceramiczna po trzecim paleniu. Konieczność modyfikacji i wydłużenie pracy spowodowała zaburzenie i zbyt długą część enamelową – widok od strony podniebiennej

▲ fot. 9. Korony 12;11 – widoczne odcięcie brzegu w miejscu dołożenia materiały w celu wydłużenia o ok.1mm.

► fot. 10. Korony 21;22 – kolor zmodyfikowany za pomocą AkzentPlus. W części centralnej zredukowana chromatyczność materiałem ES12. Przeźroczliwość enamelowa dotknięta BS01 i BS03. Krawędź sieczna podkreślona linią BS01

fot. 7

fot. 8

fot. 9

fot. 10

Zwapnienia, plamy, żyłki pęknięć do odwzorowania

Osobnym rozdziałem jest kwestia użycia koloru białego. W farbach Vita Akzent mamy do dyspozycji biały, który jest lekko transparentny. Doskonali do uzyskania delikatnych jak mgiełka efektów. Jednak, co zrobić w sytuacjach, kiedy potrzebujemy efektu zwapnienia lub konkretnej białej kreski? Otóż mamy do dyspozycji proszek ES01 i ES02. ES01 jest w kolorze białym lekko transparentnym, ale jest to inny odcień bieli i transparencji niż w Vita Akzent. Jest on świetnym rozwiązaniem do zastosowania na szczycie guzków, reprodukcję przebarwień i subtelne kreski. Jeżeli ktoś chce podkreślić tym linię brzegu siecznego, sugerowałabym zmieszać tę masę ze szczyptą koloru ES05 (pomarańczowy), aby efekt był bardziej finezyjny. Natomiast materiał ES02 odkrywa przed nami zupełnie nowe możliwości. Kolor kremowy jest maksymalnie opaquerny i kredowy. Zwapnienia, plamy, cieniutkie jak żyłka pęknięcia w strukturze zęba są teraz banalnie proste do odwzorowania. Silny biały efekt utrzymuje się po jednorazowym wypaleniu.

▼ fot. 11. Preparacja

▼ fot. 12. Vita VM9 – kolor bazowy 1M2. Rozjaśnienie koloru na prośbę pacjentki. W ramach sprawdzenia możliwości Vita Akzent Plus za pomocą mieszanki koloru ES01/ES02 została zwiększona jasność na koronach 21 i 22

▼ fot. 13. Efekt rozjaśnionych korony 21 i 22 w ustach

Rozjaśnianie koloru

Skoro jesteśmy już przy temacie jasnych kolorów, należy poruszyć nasz ulubiony temat. Co zrobić, aby rozjaśnić gotowy już kolor? Połączenie ES01 i ES02 jest trikiem pozwalającym na zmianę poziomu jasności koloru lub, mówiąc inaczej, jest to koło ratunkowe w pracy każdego ceramisty. Ta mieszanka mas zwiększa stopień jasności i nadaje pracy świetlistość. Łagodnie rozjaśnia kolor, zachowując jego czystość i głębię. Jest idealny do zastosowania w części centralnej korony.

Na przeciwnym biegunie do rozjaśniania pracy mamy sytuację, kiedy trzeba zmniejszyć poziom jasności koloru. W tej materii na wyróżnienie zasługuje Effect Stains 13. Jest to masa, która służy zredukowaniu stopnia jasności koloru. Mała ilość miejsca, zredukowana ilość nałożonej ceramiki i przebijanie intensywności opakera, brak głębi koloru – to zadanie dla niej. Materiał ten niweluje w dużym stopniu powyższe mankamenty i jednocześnie generuje trójwymiarowych efekt pracy. W tym celu śmiało można go nakładać w czystej postaci w centralnej części korony.

Podsumowanie

Jak widać, metod i sposobów glazurowania jest całe mnóstwo i każdy znajdzie swoją technikę. Stosowane przede mnie farby dzięki swojej lekkości i transparencji idealnie integrują się z ceramiką. Nie zaburzają gry światła i dzięki temu łamią stereotypy w myśleniu o malowaniu prac. Korony wykonywane najprostszą metodą pozwalają przeobrazić w indywidualne, charakterystyczne i pełne dynamizmu prace. Czy Vita Akzent Plus mogą zastąpić Vita Akzent? Na pewno wzbogacają tę przestrzeń o nowe możliwości i niezależność w pracy. Są odpowiedzią na poszukiwanie nowych form wyrazu. ■

Korespondencja:

Urszula Młynarska Atelier
ul. Wąwozowa 20 lok 004
02-796 Warszawa
tel. 501 341 067
edukacja@vita-academy.pl